

Z kapitalistických armád

Plukovník Ing. Karel Topinka

PODZIMNÍ CVIČENÍ OZBROJENÝCH SIL NATO „AUTUMN FORGE-87“

Analýza operační a bojové přípravy ozbrojených sil NATO a Francie v roce 1987 potvrzuje, že velení paktu i nadále vychází v teoretických i praktických otázkách přípravy války ze strategické koncepce „pružné reakce“. Hlavním cílem všech konaných cvičení bylo další zdokonalení plánů bezprostředních příprav zahájení a vedení ozbrojeného konfliktu v evropském a atlantském prostoru strategického velení proti státům Varšavské smlouvy za použití konvenčních, chemických i jaderných zbraní.

K dosažení tohoto cíle byly na cvičeních s vojsky, velitelsko-štábních i odborných cvičeních řešeny složité úkoly strategického rozvíjení, procvičovány způsoby a varianty vedení prvních operací, ověřována účinnost nových zbraní a bojové techniky a zkoumán jejich vliv na růst bojových možností vojsk v souladu se strategicko-operačními principy a teoriemi přední obrany, kombinovaného pozemního a vzdušného boje, úderu proti silám v hloubce i časově přiměřeného použití jaderných zbraní.

Nejzávažnější období v tomto úsilí představovala **opatření v operační a bojové přípravě uskutečněná v podzimních měsících**. Ve srovnání s předchozími dvěma léty měla podzimní cvičení větší rozsah. Celkem bylo v evropském a atlantském prostoru uskutečněno asi 70 spojeneckých a národních cvičení s účastí téměř 500 000 vojáků ozbrojených sil 14 členských států NATO a Francie, 20 000 bojových vozidel, z toho 4 000 tanků, 2 500 bojových letounů a 450 plavidel vojenského námořnictva. Hlavní část, prakticky 80 % všech cvičení, probíhala na středoevropském válcíšti a v pásnu baltských průlivů. O závažnosti, kterou velení NATO připisuje středoevropskému válcíšti, svědčí provedení tří sborových, osmi divizních a také čtyř brigádních cvičení. V tomto prostoru bylo tak v době od 7. do 27. září roku 1987 rozvíjeno v polních podmínkách doposud nejpočetnější a plně bojeschopné uskupení vojsk paktu NATO zahrnující přibližně 300 000 osob s 2 500 tanky a 1 500 bojovými letouny.

S cílem zastřít agresivní charakter i rozsah těchto příprav velení paktu do oficiálně ohlašované série cvičení „Autumn Forge-87“, konané již potřinácté, zařadilo pouze jednu třetinu všech opatření. Konkrétně 22 různých cvičení, z toho 3 na severoevropském válcíšti, 17 na středoevropském válcíšti a v pásnu baltských průlivů a 2 v prostoru jihoevropského válcíště.

Přitom souběžně nebo v návaznosti na oficiálně oznámená cvičení probíhaly všechny ostatní činnosti i mimořádně závažného charakteru, jako např. strategické velitelsko-štábní cvičení „Able Archer-87“ nebo společné cvičení západoněmeckých a francouzských vojsk „Kecker Spatz“. Všechna cvičení konaná v rámci „Autumn Forge“ vycházela ze společného strategicko-operačního zámyslu, který předpokládal vznik krizové situace, převedení ozbrojených sil z mírového na válečný stav, splnění úkolů strategického rozvíjení vojsk, zahájení a vedení války v Evropě a atlantském prostoru.

Při srovnání podzimních cvičení, vedených ozbrojenými silami NATO a Francie v roce 1987, se cvičeními z minulých let vyplývají některé charakteristické rysy a zvláštnosti. Prvním rysem byla skutečnost, že posílení střeoevropského válčistě pozemním vojskem USA bylo od skončení 2. světové války největší. Poprvé byly z USA do Evropy přepraveny hlavní síly 3. armádního sboru, navíc široce doplněné vojáky v záloze. V minulosti objem přepravených osob nikdy nepřevyšoval počet 15–20 tisíc vojáků. (V průběhu cvičení „Reforger-87“ bylo do Evropy v době od 23. 8. do 13. 9., to je za 22 dnů, vzdušnou a námořní přepravou přesunuto 35 000 osob ze složení 3. as. 45. pb a dalších jednotek Národní gardy a Organizované zálohy, 3 725 kolových, 108 pásových vozidel, 130 vrtulníků a 350 kontejnerů s materiálem.)

Druhou zvláštností bylo, že poprvé v rámci cvičení „Autumn Forge“ bylo uskutečněno cvičení v rozsahu skupiny armád a prakticky přitom také ověřeno operační použití amerického 3. armádního sboru v pásmu Severní skupiny armád (s taktickým cvičením 3. as „Certain Strike“ souběžně probíhalo velitelsko-štábní cvičení Severní skupiny armád).

Třetím rysem je zahájení kvalitativně nové etapy ve spolupráci ozbrojených sil Francie a NSR. Při cvičení „Kecker Spatz“ byly poprvé na území NSR zasazeny hlavní síly francouzského vojska pro rychlé zasazení. To svědčí o tom, že Francie počítá s použitím svých ozbrojených sil nikoli jen v rámci strategické zálohy NATO, ale již na samém počátku války v sestavě vojsk prvního operačního sledu.

Rostoucí význam byl přikládán mobilizačnímu rozvíjení, zvláště zkracování norem pro pružné doplnění pozemního vojska na tabulky válečných počtů a urychlení bojového stmelení mobilizovaných jednotek. Mobilizace byla zahajována až 7 dnů před začátkem bojové činnosti a k útvarům byly zálohy zpravidla přijaty za 2 až 3 dny. Z celkového počtu 55 000 vojáků v záloze bylo 30 000 z NSR. Přitom značně pokleslo procento těch, kteří z různých důvodů nenastoupili (v roce 1986 asi 40 %, v roce 1987 20 %).

Z celkového počtu přijatých vojáků v záloze bylo asi 50 % použito k doplnění polního vojska a k zmobilizování bojových jednotek teritoriálního vojska (53., 54., 56. brigáda domobrany resp. 85. pluk domobrany). Znovu se potvrdil závěr, že bojové jednotky teritoriálního vojska NSR jsou plně srovnatelné, co do vycvičenosti, s útvary polního vojska a jsou schopny dosáhnout plné bojové pohotovosti za 1 až 2 dny po doplnění.

Při operačním rozvíjení byly procvičovány dvě varianty. Postupné rozvíjení, v pořadí průzkumné jednotky, krycí síly, hlavní síly, bylo počato až tři dny před zahájením bojové činnosti s využitím všech druhů přeprav. Druhou variantou bylo urychlené, současné rozvíjení všech prvků bojové sestavy, zpravidla 1 den před zahájením bojové činnosti. Převažujícím způsobem přesunu byl pochod na organických vozidlech. První varianta byla typická pro útvary přecházející do obrany, druhá pro vojska zahajující útočnou operaci.

Další charakteristické rysy se týkají forem a způsobů operačního použití vojsk. Při vedení obranné operace pozemním vojskem se plně potvrdila snaha velení NATO dosáhnout rozbití sil prvního operačního sledu vojsk Varšavské smlouvy pouze silami prvního operačního sledu vlastních vojsk, bez použití jaderných zbraní i bez zasazení záloh podřízených vrchnímu velení na válčistě. Ty byly předurčeny především k přechodu do protiútoků. S tím úzce souvisí komplexní použití druhů ozbrojených sil a vojsk při ničení nepřítele a vedení úderů proti silám v hloubce. Za hlavní způsob rozbití protistojícího uskupení protivníka se přitom považuje současné ničení jeho sil v celé hloubce operační sestavy. Dosáhnout tohoto cíle se má sladě-

nou a manévrovou bojovou činností svazků a útvarů prvního sledu a záloh, vedením hlubokých palebných úderů prostředky pozemního vojska, vojskového a taktického letectva, aktivní činností výsadků a hromadným zasazením prostředků radioelektronického boje.

Podzimní cvičení v roce 1987 se poprvé konala v ovzduší upevňování vzájemné důvěry mezi oběma hlavními uskupeními v Evropě při plném uplatnění dokumentu stockholmské konference ze září roku 1986. Získané poznatky přitom prokazují, že dosavadní realizace jeho závěrů nevede k žádnému snížení významu, intenzity ani rozsahu operační a bojové přípravy ozbrojených sil NATO. Některé strukturální změny v její organizaci jsou pouze přizpůsobením se novým podmínkám při zachování všech dosavadních cílů. **Charakteristickým rysem operační a bojové přípravy, zvláště na středoevropském válčišti, zůstává koncentrace cvičení v podzimním období, což vytváří reálnou možnost soustředit na hlavních operačních směrech silná uskupení vojsk, zpravidla v bezprostřední blízkosti státních hranic NSR s ČSSR a NDR.**

...zvládnout zásady a způsoby vedení bojové činnosti armád USA, NSR a FRANCIE. Získané znalosti prakticky procvičovat při polním výcviku.

(Z Rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1988–1989)
